

Nr 16.

Warszawa, dn. 3 sierpnia 1935 r.

Ogóln. zbioru Nr 637.

WYDAWCA: W imieniu Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych—Prezes Rady Związku inż. **Piotr Drzewiecki**.
Za redaktora odpowiedzialnego **Witold Eychler**.

REDAKCJA i ADMINISTRACJA: **Warszawa, ul. Marszałkowska 140, tel. 594-26**. Adres telegr.: „Metalowcy—Warszawa”.

Prenumerata wynosi z przesyłką w kraju: zł 5 kwartalnie. Numer pojedynczy zł. 1.—

TREŚĆ NUMERU: Zmiana adresu. — Ulgi w sprawie zaległości ubezpieczeniowych. — Spłata zaległości podatkowych. — Z ministerstwa opieki społecznej. — Zgłaszanie pracowników do ubezpieczenia. — Wiadomości celne. — Z min. poczt i telegrafów. — Z orzecznictwa. — Wyniki XIX międzynarodowej konferencji pracy. — Ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej — „Pociąg — Wystawa” w Spale. — Stan zatrudnienia w przemyśle. — Kronika Związkowa. — Z działalności Związku Eksportowego. — Ekspert do Panamy. — Przywóz i wywóz drogą morską. — Kronika — Ceny.

PRZEMYSŁOWE ZARZĄDZANIE INŻYNIERJI
Biblioteka F. M. „Ursus”

ZMIANA ADRESU POLSKIEGO ZWIĄZKU PRZEMYSŁOWCÓW METALOWYCH

Od dnia 26 lipca b. r. Polski Związek Przemysłowców Metalowych, Zjednoczeni Polscy Przemysłowcy Metalowi S. A., oraz Związek Eksportowy Przemysłu Metalowego Przetwórczego, spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, mieszczą się w nowym lokalu przy

UL. MARSZAŁKOWSKIEJ 140 I p.

Numery telefonów brzmią:

Polski Związek Przemysłowców Metalowych

Dyrekcja 222-44

Redakcja Przemysłu Metalowego } 594-26
Biuro }

Grupa Producentów Narzędzi } 626-40
Grupa Fab. Rowerów i Części Row. }

Grupa Przemysłu Motoryzacyjnego }

Zjednoczeni Polscy 211-15

Przemysłowcy Metalowi S. A. 681-20

Związek Eksport. Przemysłu Metalowego Przetwórczego } 57-95

Nr. telefonu Grupy Odlewni przy P. Z. P. M. będzie podany w następnym numerze „P. M.”.

ULGI W SPŁACIE ZALEGŁOŚCI UBEZPIECZENIOWYCH

Art. 3 znowelizowanej ustawy z dnia 10 marca 1932 r. o spłacie zaległości podatkowych i t. p. ustalił ogólne wytyczne dla ulg w spłacie zaległości ubezpieczeniowych. Ogłoszone w ostatnich dniach rozporządzenie Ministra Opieki Społecznej z dn. 12 lipca 1935 r. (Dz. U. R. P. Nr 54, poz. 353 przynosi szereg szczegółowych postanowień.

Nowe rozporządzenie, a ulgi w spłacie, stosowane dotychczas.

Ustalona została ogólna zasada, że wszystkie dotychczas ogłoszone postanowienia z zakresu ulgowych spłat należności instytucji ubezpieczeniowych, a więc ustawa z dn. 15 marca 1934 r. oraz okólniki Ministerstwa Opieki Społecznej i instytucji ubezpieczeniowych tracą swe znaczenie z chwilą wejścia w życie omawianego rozporządzenia. Wchodzi ono w życie z dniem ogłoszenia, z mocą obowiązującą od dn. 1 lipca r. b.

Wszystkie dotychczasowe układy w sprawie spłaty zaległości zawarte przez przedsiębiorstwa z instytucjami ubezpieczeń społecznych, o ile są mniej korzystne niż to wynikałoby z postanowień rozporządzenia, ulegną zmianie na wniosek dłużnika.

Wejście w życie omawianego rozporządzenia nie uchyla samo przez się zobowiązań wypływających z udzielonych instytucjom ubezpieczeń społecznych przez dłużników na spłatę zaległości weksli, czeków i t. p. oraz nie unieważnia dokonanych na rzecz tych instytucji przelewów wierzytelności. Kwoty wypływające z tych zobowiązań (płatne po 1 lipca r. b.) na wniosek dłużników winny być przeznaczone na spłatę bieżących zobowiązań, aby nie zmniejszać zakresu ulg w spłacie zaległości.

Zaległości wobec b. kas chorych.

a) ulgi zasadnicze.

Z chwilą wejścia w życie rozporządzenia następuje automatyczne umorzenie 30% zaległych należności b. kas chorych t. j. należności z tytułu składek pracodawcy i pracowników, oraz składek i kar do dn. 1. I. 1934 r.

Po dokonaniu umorzenia ustala się nowe saldo do każdego dłużnika na dzień 1 lipca 1935 r. Saldo to jest podstawą dalszych ulg.

1. Płatność 40% tego nowego salda odracza się (bez liczenia odsetek zwłoki) do dnia 30 czerwca 1936 r. pod warunkiem iż dłużnicy do dnia 15 lutego 1936 r. uiszczą swoje bieżące zobowiązania wobec ubezpieczalni społecznej za cały 1934 r., a do dnia 11 kwietnia 1936 r. ponadto bieżące zobowiązania za cały 1935 r. Dłużnik, który spełni powyższe warunki i nadal nie będzie zalegał z opłatą bieżących składek będzie mógł spłacić powyższe 40% salda w czterech równych ratach półrocznych: 1.10. 1936, 1.4. 1.10. 1937 r., oraz 1.4. 1938 r.

2. Reszta salda (t. z. 60%) może ulec ewentualnemu umorzeniu na następujących warunkach:

1) dłużnikom, którzy w dniu 1 października 1935 r. będą mieli uregulowane zobowiązania, wynikające z ubezpieczeń za czas od 1 stycznia 1934 do 31 marca 1935 r., umarza Ubezpieczalnia 10% ogólnego salda;

2) dłużnikom którzy w dniu 16 lutego 1936 r. będą mieli uregulowane zobowiązania z tytułu ubezpieczenia za czas od 1. 1. 1934 do 31. 12. 1935, umarza ubezpieczalnia — dalsze 20% salda.

3) dłużnikom, którzy w dniu 16 stycznia 1937 r. będą mieli uregulowane zobowiązania za czas od 1. 1. 1934 do 31. 12. 1936 r. umarza ubezpieczalnia — dalsze 15% salda.

4) dłużnikom, którzy w dniu 16 stycznia 1938 r. będą mieli uregulowane zobowiązania za czas od 1. 1. 1934 do 31. 12. 1937 r. umarza ubezpieczalnia — pozostałe 15% salda.

Umorzenie określone powyżej w p. 1 będzie przysługiwało także tym dłużnikom, którzy nie wyrównali do 1. 10. 1935 r. zobowiązań za czas od 1. 1. 1935 r., jeżeli jednak udowodnią, że w czasie od 1 stycznia 1934 r. do 30 września 1935 wpłaty uskutecznione przez nich do ubezpieczalni społecznej wynoszą tyle ile wynosiły bieżące należności za czas od 1. 1. 1934 r. do 31. 3. 1935 r.

b) skutki niewypełnienia warunków uprawniających do dalszych ulg.

Dłużnik, który nie dopełni we właściwym terminie pierwszego warunku objętego p. 1 traci prawo do odroczenia i obowiązany jest odrazu uiścić całe 40% salda.

Jeśli mimo dotrzymania pierwszego warunku nie będzie dotrzymany którykolwiek z dalszych warunków objętych p. 2, dłużnik będzie musiał zapłacić odrazu tę część salda, która miała być umorzona (10, 20 lub 15%) i traci jednocześnie korzyści nabyte w stosunku do wspomnianego wyżej 40% salda

We wszystkich tych wypadkach, gdy część salda staje się odrazu płatną, będą pobierane odsetki zwłoki od całego zadłużenia na saldzie, 6% w stosunku rocznym, poczynając od 1 lipca 1935 r.

c) ewentualne dalsze ulgi.

Prócz ulg, przewidzianych w przepisach poprzedzających, dłużnikom, którzy w okresie do dnia 30 czerwca 1936 r. będą uskuteczniili wpłaty na poczet zaległości objętych saldem, a nie zalegają z opłatą składek ubezpieczeniowych, przypadających z tyłu ubezpieczeń społecznych za czas po dniu 1 stycznia 1934 r., każda wpłata będzie zaliczona w stosunku 200% wpłaty, jeżeli została uskutecziona w czasie do dnia 31 marca 1936 r., i w stosunku

150% wpłaty, jeżeli została uskuteczniiona w czasie od dnia 1 kwietnia do dnia 30 czerwca 1936 r.

Niezależnie od tego wszyscy dłużnicy mogą do dnia 31 grudnia 1936 r. spłacić zadłużenie objęte saldem w stosunku 1=1.25.

Ulg w spłatach zaległości wobec pozostałych instytucji ubezpieczeniowych.

Zaległości wobec: a) dawnych Zakładów Ubezpieczenia Pracowników Umysłowych, b) Zakładu Ubezpieczenia od wypadków we Lwowie, c) Zakładu Ubezp. w Król. Hucie, d) Ubezpieczalni Krajowej w Poznaniu i e) Bractwa Górniczego w Krakowie, za okres do 31 grudnia 1933 r., *ulegają w całości odroczeniu do 15 lutego 1936 r.* Normalne odsetki zwłoki zostają *zmniejszone do połowy*. Nie dotyczy to jednak wypadków gdy odsetki te były już raz zmniejszone do 6% lub 4¹/₂%.

Po upływie terminu odroczenia, t. zn. po 15 lutego 1936 r. spłata zaległych należności wobec zakładów ubezpieczeniowych zostanie rozłożona:

a) *na okres 3-ich lat*, licząc od 15 lutego 1936 roku, jeżeli dłużnik nie udzieli odpowiedniego zabezpieczenia, a uiścił jednak zobowiązanie ubezpieczeniowe z tytułu ubezpieczeń za czas od 1 stycznia 1934 r. do 31 grudnia 1935 r.

b) *na okres do 9 ciu lat licząc* od 15.2.1936, jeżeli dłużnik udzieli odpowiedniego zabezpieczenia. Odpowiednim zabezpieczeniem jest w zasadzie pupilarne zabezpieczenie hipoteczne, jednak instytucje mogą przyjąć również i inne zabezpieczenie, jeżeli uznają je za odpowiednie (np. oddanie w zastaw papierów wartościowych i t. p.). Przy zabezpieczeniu hipotecznym musi być przedłożone oszacowanie nie wcześniejsze, jak z przed półtora roku.

Od zaległych należności zakładów, objętych ulgową spłatą, pobiera się od 1 lipca 1935 r. odsetki zwłoki w następującej wysokości:

1) w razie udzielenia zabezpieczenia — w wysokości 4¹/₂% w stosunku rocznym.

2) pozatem 6%, jednak dla gospodarstw i przedsiębiorstw rolnych i leśnych instytucja będzie mogła i w tych przypadkach zniżyć odsetki do 4¹/₂% w stosunku rocznym.

Dłużnik traci prawo do odroczenia i rozłożenia spłaty:

a) jeżeli nastąpiła lub ma nastąpić likwidacja zakładu pracy,

b) jeżeli zalega z opłatą zapadłej raty dłużej niż trzy miesiące.

Ponadto ulg nie stosuje się do tych sum, do których spłaty uzależnione jest zaliczenie pracownikowi okresu ubezpieczenia lub wypłata świadczeń; w przeciwnym bowiem razie pracodawca musiałby ponosić cywilną odpowiedzialność wobec pracownika.

Technika uzyskiwania ulg w spłacie zaległości.

Sprawę ulg załatwiają:

a) ubezpieczalnie społeczne w zakresie należności b. kas chorych.

b) Zakład Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie w zakresie pozostałych instytucji ubezpieczeń społecznych interesujących przemysł. Zgłoszenie do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych należy kierować za pośrednictwem właściwej ubezpieczalni społecznej do dnia 1 stycznia 1936 r.

Za zgodą instytucyj ubezpieczeniowych spłata zaległości (częściowa lub całkowita) może być uskuteczniiona za pomocą:

- a) papierów procentowych: 1) państwowych lub przez Państwo gwarantowanych — również Pożyczki Narodowej, oraz 2) papierów emitowanych przez instytucje i przedsiębiorstwa krajowe,
- b) przelewu wierzytelności,
- c) przeniesienia prawa własności do nieruchomości,
- d) wykonania robót lub w inny sposób.

Zapewne wypadnie nam jeszcze powrócić do omówienia postanowień o ulgach w spłacie zaległości ubezpieczeniowych z chwilą, gdy życie wyjaśni ich celowość. Nie spodziewamy się z nich pełnych korzyści. Wynika to z błędnego założenia, że większość ulg uzależniona jest od punktualnego płacenia bieżących zobowiązań, a mogłoby to jedynie nastąpić wtedy, gdyby opłaty te zostały jednocześnie wydatnie zmniejszone.

SPLATA ZALEGŁOŚCI PODATKOWYCH

Ustawa z dn. 10 marca 1932 o spłacie zaległości podatkowych oraz zaległych składek i opłat na rzecz niektórych publiczno-prawnych instytucyj ubezpieczeń (ogłoszona w Nr. 29 Dz. U. z roku 1932) została znowelizowana w r. 1935 ustawą z dnia 26 marca (Dz. U. Nr 27 z 1935 r.).

Obecnie w Nr. 50 „Dziennika Ustaw” ukazał się jednolity tekst ustawy wraz z wprowadzonymi zmianami.

Z MINISTERSTWA OPIEKI SPOŁECZNEJ

Pan Minister Opieki Społecznej wydał rozporządzenie, powołujące asystentów inspekcyjnych przy inspekcji pracy. W myśl tego rozporządzenia kandydat na stanowisko asystenta inspekcyjnego *winien wykazać się ukończeniem conajmniej szkoły powszechnej*. Ponadto kandydat winien posiadać znajomość zasad ochrony pracy i zadań inspekcji pracy. O kwalifikacjach w tym zakresie orzeka okręgowy inspektor pracy po 3 miesięcznym okresie próbnym. Instytucja asystentów inspekcyjnych ustanowioną została, jak wiadomo, rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 lipca 1927 r. o inspekcji pracy. Asystentów inspekcyjnych powołuje Ministerstwo Opieki Społecznej z pośród osób, które: 1) pracowały conajmniej 5 lat w charakterze robotnika, rzemieślnika, pracownika technicznego, lub handlowego w danej gałęzi pracy, 2) pracowały w tym charakterze niemniej niż 2 lata w obrębie swego obszaru, na którym pełnić mają czynności asystentów inspekcyjnych. Zadaniem asystentów inspekcyjnych jest współdziałanie z inspekcją pracy w nadzorze nad przestrzeganiem przepisów ochrony pracy.

ZGŁASZANIE DO UBEZPIECZENIA PRACOWNIKÓW PODLEGAJĄCYCH WYŁĄCZNIE UBEZPIECZENIU WYPADKOWEMU

W myśl Rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z dn. 19 lipca 1935 r. pracodawcy nie są obowiązani do indywidualnego (imiennego) zgłaszania do ubezpieczenia *od wypadków w zatrudnieniu i chorób zawodowych tych pracowników, którzy wyłącznie tylko tym ubezpieczeniom podlegają,*

natomiast obowiązani są w terminie do końca pierwszego miesiąca każdego kwartału kalendarzowego przesłać właściwej ubezpieczalni społecznej na przepisowych formularzach ogólne zestawienie wynagrodzenia tych pracowników, za ubiegły kwartał kalendarzowy wraz z obliczeniem należnej za ten okres składki.

W przemyśle dotyczy to uczniów i terminatorów, odbywających naukę zawodową na podstawie umowy spisanej i rejestrowanej w Izbie Przemysłowo-Handlowej oraz praktykantów i wolontarjuszów, którzy są uczniami lub absolwentami szkół zawodowych i akademickich i zatrudnionych wyłącznie w celu praktycznego szkolenia się w tym zawodzie w/g przepisów ustawowych, lub danej uczelni.

WIADOMOŚCI CELNE

Okólnik Ministerstwa Skarbu z dnia 28 czerwca b. r. zwraca uwagę, że warunki ustalone w pozwoleniach przywozu, wydawanych przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu, powinny być ściśle przestrzegane. *W szczególności odprawa celna towarów, objętych pozwoleniem przywozu, może być dokonana wyłącznie w urzędzie celnym, wskazanym w pozwoleniu.* Przesyłanie pozwoleń przywozu z urzędów wymienionych w pozwoleniu *do innych urzędów celnych, celem dokonania tam odprawy towarów, może być uskuteczniane tylko za pozwoleniem Ministerstwa Przemysłu i Handlu.*

Dotychczasowa praktyka wydawania pozwoleń przywozu — jak komunikuje Izba Przem. Handlowa w Warszawie — ulegnie zmianie od 15 października. Od tego terminu pozwolenia będą ważne wyłącznie na jedną odprawę celną. Aby umożliwić importerowi sprowadzanie towarów partjami, przewiduje się wprowadzenie wydawania pozwoleń w kilku odcinkach. Importer w chwili składania podania o przywóz zaznacza, w ilu odcinkach pozwolenie ma być wystawione i podaje ilości, jakie każdorazowo chce sprowadzać.

Importerzy mają możliwość żądać wydania pozwoleń przywozu według nowego systemu już obecnie. Ułatwi to przejście z systemu dotychczasowego na nowy i umożliwi firmom importerskim obznajmienie się i przystosowanie do nowych warunków korzystania z pozwoleń przywozu.

Z MINISTERSTWA POCZT I TELEGRAFÓW

Od dnia 1 sierpnia 1935 r. Ministerstwo Poczty i Telegrafów obniża opłaty za przewóz lotniczy przesyłek listowych w obrocie wewnętrznym i z W. M. Gdańskiem od 50 do 75 procent, a ponadto bardzo znacznie opłaty za przewóz lotniczy paczek tak w obrocie wewnętrznym jak i zagranicznym.

Od 1 sierpnia r. b. dopłata za przewóz lotniczy kartki pocztowej, listu do 20 gram wagi i przekazu pocztowego w Polsce będzie wynosiła zaledwie 5 gr., zamiast 10 gr., pobieranych dotychczas, a dopłata za przewóz paczek lotniczych w Polsce — 30 gr. od 1 kg. wagi, zamiast 75 gr.

Dopłata za przewóz lotniczy paczek zagranicę obniżona została również b. znacznie. I tak np. dopłata za przewóz lotniczy paczki o wadze 1 kg. z Poznania do Berlina wyniesie 50 gr., a z innych lotnisk w Polsce do Berlina — 80 gr.

Podobnie niskie dopłaty za przewóz lotniczy obowiązują przy nadawaniu paczek lotniczych z Polski do Łotwy, Estonii, Rumunii, Bułgarii i Grecji.

PAŃSTWOWE ZAKŁADY INŻYNIERJI

Biblioteka P. M. „Ursus”

Do przewozu lotniczego w Polsce dopuszczono również od 1 sierpnia r. b. listy i paczki z podaną wartością.

Od 1 sierpnia r. b. będą przewożone samolotami w Polsce bez pobierania jakiegokolwiek dopłaty za przewóz powietrzny paczki pocztowe nadane, jako pilne.

Z ORZECZNICTWA W SPRAWACH PRACY

Podajemy poniżej orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 29 listopada 1932 r. Izby III 1 Rw. 1643/32.

Pomocnik wermistrza, doglądający pracy robotników, wydający im materiały i kontrolujący je, wpisujący zamówienia do księgi, prowadzący wykazy godzin pracy robotników i zestawienie wykonanych robót, nie jest pracownikiem umysłowym.

Motywy Sadu:

Pracownikami umysłowymi są osoby, wymienione w art. 2 p. 1—9 rozp. Prezydenta Rzplitej z dn. 16 marca 1928 r. (Dz. U. Nr 35, poz. 323).

Obojętna jest nazwa lub tytuł pracownika. Osoba, spełniająca czynności wskazane w p. 1—9 jest pracownikiem umysłowym bez względu na to, czy nazwana została robotnikiem.

Osoby, spełniające czynności administracyjne nadzorcze, są pracownikami umysłowymi tylko wtedy, jeżeli kierują technicznie pracą w zakładzie pracy i są za całość tej pracy odpowiedzialne.

Jakkolwiek więc powód wykonywał jako pomocnik wermistrza czynności dozorczy, doglądając pracę robotników, wydając i kontrolując materiały, wydane robotnikom, to nie kierował pracą robotników i za całość tej pracy nie był odpowiedzialny.

Dalsze czynności powoda: wpisywanie zamówień do księgi, prowadzenie książki godzin pracy robotników, zestawienia robót, wykonanych przez warsztat, były czynnościami, nie wymagającymi specjalnej inteligencji i samodzielnego wysiłku umysłowego i miały charakter czynności ubocznych, wskutek czego charakter zatrudnienia powoda, jako robotnika fizycznego, został niezmienny.

WYNIKI XIX MIĘDZYNARODOWEJ KONFERENCJI¹⁾ PRACY

W czerwcu b. r. przy udziale delegacji polskiej obradowała XIX Międzynarodowa Konferencja Pracy. Podajemy niżej w streszczeniu wyniki obrad z podkreśleniem najważniejszej sprawy — skrócenia czasu pracy.

1. Zachowanie uprawnień w zakresie ubezpieczenia inwalidzkiego, na starość i na wypadek śmierci pracowników, przenoszących się z jednego kraju do drugiego.

W sprawie tej interesującej ubezpieczonych oraz kraje emigracyjne i imigracyjne uchwalono kompromisową konwencję naogół korzystną dla ubezpieczonych.

2. Zatrudnienie kobiet przy robotach podziemnych w kopalniach wszelkiego rodzaju.

W wyniku obrad powstała konwencja, wprowadzająca zakaz pracy tego rodzaju. Dla Polski jak

o dla większości krajów europejskich gdzie zakaz pracy kobiet pod ziemią istnieje oddawna nie przyniosła ona nic nowego.

3. Bezrobocie młodocianych.

Konferencja uchwaliła zalecenie, zbiór dezyderatów ogólnych, sformułowanych na tle doświadczeń i prób, przeprowadzonych w walce z bezrobociem młodzieży w poszczególnych państwach. Wobec zagadnienia bezrobocia młodzieży konferencja wykazała tę samą bezradność jaką widzimy we wszystkich krajach dotkniętych klęską bezrobocia, a nie posiadających dostatecznych środków na prowadzenie robót publicznych.

4. Rekrutowanie pracowników w kolonjach i innych terytorjach o podobnych warunkach.

Zagadnienie to interesujące jedynie państwa kolonialne po dodatkowych badaniach będzie rozpatrywane jeszcze raz na konferencji w 1936 r.

5. Płatne urlopy pracownicze.

Sprawa płatnych urlopów robotniczych rozpatrywana była przez Konferencję w pierwszej dyskusji. W rezultacie więc opracowano tylko tezy do ankiety międzynarodowej. W roku przyszłym debaty będą powtórzone. Stosunek delegata pracodawców polskich do tego zagadnienia musiał się różnić od poglądów większości grupy pracodawców. Przemysł polski, posiadając dość kosztowny system obowiązkowych urlopów płatnych, nie ma dostatecznych argumentów, aby przeciwstawiać się rozszerzeniu tego ciężaru na państwa z nim konkurujące. Takie samo stanowisko zajęli również pracodawcy austriaccy, irlandzcy, włoscy i norwescy.

6. Skrócenie czasu pracy.

Ostatnim najważniejszym punktem była sprawa skrócenia czasu pracy, a w szczególności:

- a) na robotach publicznych, podjętych lub subwencjonowanych przez rządy;
- b) w przemyśle żelaza i stali;
- c) w przemyśle budowlanym;
- d) w hutach szkła butelkowego;
- e) w kopalniach węgla.

Jak wiadomo sprawą skrócenia czasu pracy, Międzynarodowa Organizacja Pracy zajmuje się od trzech lat. Zagadnienie to wyłoniło się w związku z panującym bezrobociem. Przedstawiciele organizacji robotniczych widzą w skróceniu czasu pracy radykalny i uniwersalny środek na zlikwidowanie klęski bezrobocia. Pracodawcy zajmują stanowisko negatywne, wykazując, że zamierzony cel nie będzie osiągnięty, że natomiast skrócenie czasu pracy wywołać może skutki wręcz przeciwne — zwiększenie bezrobocia i pogłębienie trudności gospodarczych.

W r. ub. odpowiedni projekt konwencji ogólnej, obejmującej cały przemysł, nie uzyskał aprobaty Konferencji.

Projekty skrócenia czasu pracy przeniesione na ostatnią Konferencję z pewnymi modyfikacjami, mianowicie obok projektu ogólnej konwencji o skróceniu czasu pracy, zaproponowano również konwencję o 40 g. tygodniu pracy w wymienionych wyżej działach pracy.

W rezultacie uchwalono ogólną konwencję tak zredagowaną, iż nie powoduje, bez przyjęcia kon-

¹⁾ Obszerne sprawozdanie znajdują czytelnicy w artykule p. M. Jastrzębowski w nr. 14 „Przeglądu Gospodarczego“.

wencyj szczegółowych, żadnych zobowiązań samostanowionych i konwencję o 40 g. tygodniu w hutach szkła butelkowego. Projekty konwencji dla innych działów pracy, bądź upadły, bądź zostały przeniesione na następną konferencję.

Zarówno całokształt sprawy czasu pracy jak ostatnie wypadki na terenie genewskim zyskują wiele jasności, gdy rozważy się ustosunkowanie się doń trzech grup uczestników Międzynarodowej Konferencji Pracy. Grupy te, jak wiadomo, to przedstawiciele pracodawców, pracowników oraz delegacje rządu każdego państwa. Pierwsze dwie grupy są jednakowo liczne. Z natury rzeczy reprezentują przeciwstawne interesy, a więc głosy ich równoważą się. Decydują z reguły głosy delegatów rządów, grupy liczebnie równej obu wspomnianym wyżej grupom razem wziętym. Jasne jest, że w sprawie skracania czasu pracy, w której demagogiczne wnioski grupy pracowniczej znajdują przeciwwagę w ostrożnym ustosunkowaniu się pracodawców, los jakiegokolwiek zobowiązania międzynarodowego zależy tylko od delegacji rządowych, ściślej biorąc od poglądów na tę sprawę rządów państw uprzemysłowionych.

Aczkolwiek delegacje rządowe naogół zachowują wielką rezerwę wobec skrócenia czasu pracy, to jednak niechętnie ujawniają swe stanowisko negatywne. Wynika to z popularności sprawy skracania czasu w opiniach wielu krajów. Popularność ta wynika z fałszywej reklamy dla skróconego czasu pracy, który nieraz znajdował honorowe miejsce w różnych teoretycznych programach walki z bezrobociem. W tych warunkach jest naogół zrozumiałym, że delegacje rządowe, nie mówiąc wyraźnie „nie“, uchylają się od jasnego i wyraźnego wypowiedzenia się za konwencjami. Jest to dość jasna gra polityczna — odjum upadku konwencji niech padnie na pracodawców.

W radykalnych odłamach prasy spotyka się zarzuty, iż pracodawcy, wycofując się od współpracy nad projektem konwencji, sabotują ideę skracania czasu pracy. Stwierdziliśmy już w jakim stopniu grupa pracodawców przez swą liczebność może wpłynąć na ostateczny wynik obrad. Zależy on wyłącznie od dwóch pozostałych grup. Raczej więc grupom tym można postawić zarzut, że przeciągają bez końca sprawę, w której powodzenie nie wierzą.

Pracodawcy pragną skłonić decydującą o konwencji grupę delegatów rządów do jasnego wypowiedzenia się, co jednak jak dotąd się nie udało.

Jak już wspomnieliśmy została uchwalona jedynie konwencja, obejmująca niewielką gałąź pracy: huty szkła butelkowego. Jest to częsty wypadek małego deszczu z wielkiej chmury.

Może wypadnie zaliczyć do rzędu okoliczności pomyślnych, zapewne przypadkowe, zresztą uchwalenie konwencji, dotyczącej hut szkła butelkowego. Od uchwalenia konwencji do jej powszechnej ratyfikacji wiedzie droga bardzo daleka. Po roku życia nowej konwencji będziemy bogatsi jeszcze o jedno doświadczenie. Nikt się zapewne nie łudzi, że doświadczenie to nie będzie pomyślne dla idei skracania czasu pracy.

UBEZPIECZENIE OD ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILNEJ

Towarzystwa ubezpieczeniowe zwracają naszą uwagę że nowy kodeks zobowiązań, który wszedł w życie z dniem 1 lipca 1934 r. wprowadza szereg obostrzeń w postanowieniach o odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone względem osób trzecich.

W szczególności właściciele przedsiębiorstw lub zakładów przemysłowych narażeni są na ewentualne poważne straty, gdyż **odpowiadają za szkodę na osobie lub mieniu, wyrządzoną komukolwiek przez ruch przedsiębiorstwa lub zakładu i od tej odpowiedzialności mogą uwolnić się tylko wówczas, gdy udowodnią, że szkoda powstała wyłącznie z winy poszkodowanego lub osoby trzeciej, za której czyny nie ponoszą odpowiedzialności, albo wskutek siły wyższej.**

Wyłania się zatem kwestja, jak przedsiębiorca może się uchronić przed stratami wobec zaostrzonej odpowiedzialności w myśl nowego kodeksu zobowiązań, czy wystarcza dołożyć wszelkich starań celem zapewnienia warunków bezpieczeństwa, wynikających z przepisów ochrony życia i zdrowia pracowników i osób, mających styczność z przedsiębiorstwem i temsamem uniknąć konsekwencji materialnych, mogących wyniknąć z pretensyj odszkodowawczych z powodu wypadków, czy też koniecznym jest od ryzyka tego chronić się też przez zawarcie ubezpieczenia i przelanie odpowiedzialności na towarzystwo ubezpieczeń.

Odpowiedzialność względem osób nie należących do przedsiębiorstwa może być rozciągnięta również w pewnych wypadkach także i na personel, mimo ubezpieczenia go w ubezpieczalni społecznej od wypadków. Mianowicie na podstawie art. 195 i 196 ustawy scaleniowej zarówno ubezpieczalnia, jak i ubezpieczony mogą dochodzić na pracodawcy równowartości świadczeń (wzgl. wynagrodzenia szkód) w wypadkach, gdy choroba, niezdolność do pracy lub śmierć zostały spowodowane przez pracodawcę rozmyślnie, albo też przez zaniedbanie swych obowiązków, wynikających z przepisów o ochronie życia i zdrowia pracowników.

Z drugiej strony ponieważ ubezpieczalnia społeczna nie chroni przedsiębiorstwa przed pretensjami wniesionymi: przez osoby trzecie, nie pozostające wogóle w stosunku służbowym, jak klienci, przechodnie, rzemieślnicy i t. d., przez obce firmy lub samodzielnych rzemieślników, rodziny i krewnych zatrudnionych w przedsiębiorstwie pracowników, oraz przez osoby zatrudnione, nie podlegające przymusowemu społecznemu ubezpieczeniu, właściciel przedsiębiorstwa odpowiada materialnie za szkody, jakie osoby te mogłyby ponieść na życiu lub zdrowiu.

Od tej odpowiedzialności chroni ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej, które:

I. zabezpiecza od nieprzewidzianych strat materialnych, na jakie narażony jest przedsiębiorca, a które mogą powstać z tytułu ustawowej odpowiedzialności za szkody, jakich doznały osoby trzecie na zdrowiu lub mieniu;

II. obejmuje niezbędne koszty obrony sądowej i pozasądowej przeciw nieuzasadnionym, a często

b. wygórowanym roszczeniom osób trzecich, jak i koszty obrony w postępowaniu karnym. Jeżeli ubezpieczający ma dać zabezpieczenie z powodu roszczenia osoby trzeciej, wówczas obowiązek towarzystwa rozciąga się również na danie zabezpieczenia.

Najważniejszą cechą tego ubezpieczenia, na co szczególnie należy zwrócić uwagę, **jest obrona ubezpieczającego przed roszczeniami**. Ochrona ubezpieczeniowa rozpoczyna się już od chwili wypadku, względnie podniesienia roszczeń do ubezpieczającego. Towarzystwo prowadzi za niego pertraktacje, troszczy się o obronę sądową, ponosi koszty sądowe, nawet jeżeli roszczenie było bezzasadne i zostało oddalone.

Z powyższych wywodów wynika, że dla każdego przedsiębiorcy jest rzeczą pożyteczną ubezpieczyć się od odpowiedzialności cywilno-prawnej, tembardziej, że wysokość składek ubezpieczeniowych za to ryzyko i nie stoi w żadnym stosunku do możliwych strat i do innych świadczeń, jakie ponosi przedsiębiorca z tytułu przymusowego ubezpieczenia swoich pracowników.

Dodać należy, że przedsiębiorca niema tej rutyny, którą posiadają towarzystwa ubezpieczeniowe w technice obrony przed roszczeniami często merytorycznie bezzasadnymi, choć pozornie formalnie usprawiedliwionymi. W większości wypadków, gdzie ewentualny proces sądowy, któryby towarzystwo ubezpieczeń wygrało, dla przedsiębiorcy może zakończyć się poważnymi stratami materialnymi.

„POCIĄG WYSTAWA“ W SPAŁE

W końcu lipca b. r. „Pociąg Wystawa“, organizowany przez Centralne Towarzystwo Popierania Wytwórczości Krajowej, opuścił Warszawę, udając się w czteromiesięczny objazd po zachodniej dzielnicy Polski, gdzie obsłuży 60 miejscowości. Jako pierwszy etap obrano Spałę, korzystając z odbywającego się tam w ostatnich dniach Złotu Jubileuszowego Harcerstwa Polskiego.

Mimo niesprzyjającej pogody „Wystawa“ cieszyła się znaczną frekwencją zwiedzających rekrutujących się nie tylko z uczestników złotu-młodzieży harcerskiej, zarówno krajowej i zagranicznej, ale i tych wszystkich, którzy zainteresowani złotem udali się do Spały.

Młodzież oglądała wystawę z wielkim zainteresowaniem, z uwagą wysłuchując wyczerpujących objaśnień, udzielanych przez informatorów.

Księga Pamiątkowa „Pociągu-Wystawy“ zawiera wrażenia z wystawy druhów z całej niemal Polski i tak bardzo cenne, bo sławiące poza granicami kraju dobre imię przemysłu polskiego, uwagi harcerzy polskich z zagranicy. Przytoczymy tu przykładowo opinię Polaków z Niemiec *«Polacy z pod znaku „Rodło“ zwiedziwszy Wystawę zapoznali się z częścią wyrobów krajowych, wywiozła do Niemiec pewność, że mamy własne fabryki i możemy konkurować z innymi państwami na każdym polu handlu i przemysłu. „Czuwaj! Hufiec Berliński ZHP w Niemczech“.*

Zanotować możemy szczególne zainteresowanie wszystkich działem metalowym, np. wagon obejmujący narzędziarstwo grupował stale tłumy odwiedzającej publiczności dłużej, niż w innych wagonach.

Informator tego działu skarżył się nam na nieskończoną ilość zadawanych mu pytań, na które niepodobna było przy natłoku zwiedzających dość wyczerpująco, jak tego się domagano, odpowiedzieć.

Zaznaczyć również należy, że działem metalowym specjalnie zainteresował się, zwiedzający wystawę przewodniczący ZHP - Wojewoda Grażyński, który wyraził cenne słowa uznania organizatorom wystawy.

STAN ZATRUDNIENIA W PRZEMYSŁE POLSKIM W MAJU R. B.

Według danych, zaczerpniętych z „Wiadomości Statystycznych“ z dn. 3 b. m. ilość czynnych i nieczynnych zakładów przemysłowych wynosiła w miesiącu maju:

Rok	Zakłady czynne	Zakłady nieczynne
1934	4 023	1 269
1935	4 119	1 100

Ogółem ilość zakładów czynnych wynosiła w roku 1935 w styczniu 3559, w marcu 3789 i w maju j. w. 4119, a zakładów nieczynnych w styczniu 1686, w marcu 1456 i w maju j. w. 1100.

W przemyśle metalowym były w styczniu r. b. 643 zakłady czynne i 142 nieczynne, w marcu 657 czynnych, 128 nieczynnych i w maju 651 czynnych, a 128 nieczynnych.

Ilość robotników częściowo zatrudnionych przy produkcji w maju wynosiła:

Rok	Ogółem	Prac. wszystkie dni w tygodniu	Częściowo zatrudnieni		
			Liczbę bezwzgl.	Liczbę %	W tem prac. 4-5 dni 1-3 dni
1934	360 584	239 457	121 127	33,6	88 656 32 471
1935	382 479	265 126	117 353	30,7	89 539 27 814

W przemyśle metalowym ilość zatrudnionych robotników wynosiła w styczniu 1935 r. 50768, w marcu 56177, w maju 59656.

Powyższe cyfry wskazują na pewną stałą poprawę, zarówno w całym przemyśle polskim, jak i w przemyśle metalowym.

KRONIKA ZWIĄZKOWA

Przedstawiciele przemysłu metalowego w Zgromadzeniu Okręgowym w Warszawie

Dnia 30 lipca b. r. odbyło się w Izbie Przemysłowo-Handlowej w Warszawie zebranie plenarne, na którym dokonano wyborów delegatów do Zgromadzenia Okręgowego, przewidzianego nową ordynacją wyborczą. Wśród delegatów wybrani zostali przedstawiciele przemysłu metalowego: pp. inż. Czesław Klarnier, inż. Stefan Przanowski, inż. Alfred Szulc, inż. Stanisław Klusek, inż. Józef Zaporowski, Wiktor Müchsam, Bolesław Arenarius i Stanisław Ambrożewicz.

Fundusz stypendjalny im. Pracowników s. a. Warszawskiej Fabryki Budowy Parowozów

Dnia 26 lipca odbyło się w Związku posiedzenie Komisji organizacyjnej Funduszu stypendjalnego im. Pracowników Warsz. S. A. Budowy Parowozów, na którym przyjęto statut fundacji i postanowiono go zarejestrować.

Z DZIAŁALNOŚCI ZWIĄZKU EKSPORTOWEGO PRZEMYSŁU METALOWEGO PRZETWÓRCZEGO W CZERWCU 1935 R.

Na zasadzie rozporządzeń ministerjalnych o zwrocie cła Związek Eksportowy Przemysłu Metalowego Przetwórczego wystawił w czerwcu 1935 r. zaświadczenia eksportowe na wywóz zagranicę następujących wyrobów przemysłu metalowego przetwórczego:

	waga w kg.	wart w zł.
1. Wyroby ze stali szlachetnej		
a) ze stali stopowej	828	1 391 —
b) „ „ węglistej	1394	16 745 —
2. Blacha pokryta cynkiem		
a) płaska	75325	26 736 —
b) falista	110326	46 810 —
3. Wyroby kotlarskie i konstr. żel.	—	—
4. Wyroby z blachy	41	35 —
5. Naczynia blaszane emaljowane	179827	280 259 —
6. Druć żelazny	102655	24 713 —
7. Gwoździe	—	—
8. Wyroby żelazne i stalowe		
a) śruby żelazne i nity	263	130 —
b) łańcuchy	1056	603 —
9. Hacele	—	—
10. Wagony towarowe	—	—
11. Parowozy	—	—
12. Części specjalne parowozowe	—	—
13. Części wagon. tendrów i parowoz.	—	—
14. Tendry	—	—
15. Rury kompensacyjne	—	—
16. Przewody rurowe	112276	31 698 —
17. Odlewy żeliwne		
a) rury żeliwne	95857	25 037 —
b) odlewy budowlane	36123	25 635 —
c) naczynia żeliwne surowe i em.	9199	6 045 —
18. Maszyny i narzędzia rolnicze	8335	6 069 —
19. Obrabiarki do metali i drzewa	—	—
20. Maszyny włókiennicze	72073	153 497 —
Ogółem	805578	645 403 —

EKSPORT DO PANAMY

Po zamianie w kwietniu ub. r. ceł specyfikacyjnych na ad walorem, Panama przechodzi powoli na system wolno-handlowy, dla wyzyskania swego położenia geograficznego, które czyni z niej ośrodek wielkich dróg nawigacji światowej.

Świeżo uchwalona ustawa, wchodząca w życie 1 czerwca wprowadza zmiany w zakresie przywozu artykułów, prze-ważnie kupowanych przez turystów i mieszkańców strefy kanałowej i nie produkowanych w kraju, które opłacać będą tylko 5% faktury konsularnej. Artykułów takich jest około 600 i obejmują, między innymi, wyroby z żelaza i stali, maszyny i t. p.

Wspomniana ustawa wprowadza również ułatwienia dla reeksportów towarów oraz dla importu tego rodzaju artykułów, które służą do instalacji i produkcji fabryk montażowych.

Pozatem przewiduje ustawa założenie wolnego portu w zatoce Chame i upoważnia Rząd do zaciągnięcia pożyczki w tym celu.

PRZYWÓZ I WYWÓZ DROGĄ MORSKĄ

Z dorocznego sprawozdania Gdańskiej Izby Przemysłowo-Handlowej wyjmujemy interesujące cyfry, jak w ciągu lat 1926—1934 kształtował się udział Gdyni i Gdańska w wywozie i przywozie drogą morską.

Rok	Przywóz (w tonnach)	
	Gdynia	Gdańsk
1926	179	610 695
1927	6 702	1 517 194
1928	192 711	1 832 409
1929	329 644	1 792 951
1930	504 117	1 090 631
1931	558 549	754 300
1932	432 887	428 103
1933	870 704	493 167
1934	991 544	655 763

Rok	Wywóz (w tonnach)	
	Gdynia	Gdańsk
1926	413 826	5 659 604
1927	889 439	6 380 419
1928	1 767 058	6 783 273
1929	2 492 852	6 786 699
1930	3 121 631	7 122 462
1931	4 741 565	7 576 205
1932	4 761 400	5 047 949
1933	5 235 162	4 659 808
1934	6 200 369	5 713 181

Procentowy stosunek udziału Gdańska i Gdyni w przywozie i wywozie łącznie według wagi towarów kształtował się w sposób następujący:

Rok	Gdynia	Gdańsk
1923	—	100,0%
1924	0,4%	99,6
1925	1,9	98,1
1926	6,6	93,4
1927	10,3	89,7
1928	18,4	81,6
1929	24,8	75,2
1930	30,8	69,2
1931	38,9	61,1
1932	48,7	51,3
1933	54,2	45,8
1934	53,0	47,0

Z powyższej tablicy widzimy wzrastającą stale działalność Gdyni i zdolność przeładunkową jej portu, oraz że pod względem tonnażu prześcignęła w 1933 r. Gdańsk.

Szkoda, że sprawozdanie Izby Gdańskiej nie podaje wartości osiągniętego w powyższych latach przywozu i wywozu. Cyfry te znajdujemy w odniesieniu do roku 1934 i tylko dla portu Gdańskiego. Przywóz do Gdańska wyniósł w tym roku 655 763 tonn wartości 98 438 421 guldenów gdańskich, wywóz zaś 5 713 181 tonn wartości 219 245 143 guldenów.

W wartości zarówno przywozu jak i wywozu pierwsze miejsce zajmuje Anglja: przywóz z Anglii do Gdańska wynosił 1 387 777 tonn wartości 43 214 787 guldenów, wywóz zaś 774 702 t. wartości 55 571 898 guldenów.

Licząc na wagę pierwsze miejsce w przywozie zajmuje Szwecja: 160 890 tonn wartości 7 344 278 w wywozie zaś Francja 117 327 t. wartości 19 252 428 guldenów.

Udział przemysłu metalowego w przywozie przez Gdańsk i Gdynię w r. 1934 kształtował się w sposób następujący:

Przywóz w tonnach

	Gdynia	Gdańsk
Metale i wyroby metalowe	331 620,2	37 136,5
Maszyny, aparaty i przyrządy elektrotech.	2 884,1	3 295,2
Środki transportowe	402,6	478,4
Wagi i przyrządy optyczne, zegary i t. p.	169,3	172,3

Wywóz w tonnach

Metale i wyroby metalowe	113 737,7	47 838,0
Maszyny i aparaty	731,7	1 405,0

W SPRAWIE MUZEUM PRZEMYSŁU I TECHNIKI

Ponieważ dotychczas z dziedziny przemysłu metalowego do grona członków **wspierających** Muzeum należą jedynie: 1) Polski Zw. Przemysłowców Metalowych, 2) „Pocisk” S. A., 3) Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki, 4) „Tłocznia” S. A., 5) J. John, S. A., 6) Norblin, B-cia Buch i T Werner, 7) Państw. Wytwórnie Uzbrojenia oraz 8) Firma „Polthap”, jesteśmy proszeni o zwrócenie się do wszystkich przedsiębiorstw i zakładów metalowych z gorącym apelem o zapisywanie się w poczet członków wspierających Muzeum Przemysłu i Techniki w Warszawie, ze składką roczną w wysokości 200 zł.

Jesteśmy głęboko przekonani, że na apel nasz odpowiedzą przychylnie wszystkie przedsiębiorstwa i zakłady z dziedziny przemysłu metalowego, przyczyniając się tem do utrwalenia podstaw finansowych Muzeum, które będąc emanacją przemysłu polskiego, służy mu bezinteresownie w najbardziej szczytny i szlachetny sposób, gdyż przez pogłębianie kultury technicznej całego narodu.

Z KOMITETU BUDOWY MUZEUM PRZEMYSŁU I TECHNIKI

W dniu 18 Czerwca o godz. 17 odbyło się na Zamku Królewskim, w obecności Prezydenta Rzeczypospolitej prof. Ignacego Mościckiego, drugie z kolei posiedzenie członków Komitetu Budowy gmachu Muzeum Przemysłu i techniki.

W posiedzeniu uczestniczyli pp. Ministrowie: M. Kościalski, W. Jędrzejewicz, H. Floyar-Rajehman, J. Paciorkowski, Wiceminister Spraw Wojskowych Gen. Sławoj-Składkowski, Podsekretarze Stanu: Inż. Bobkowski, Prof. Chyliński, Piasecki i Werner, Naczelny Dyrektor Funduszu Pracy Dolanowski, dyrektorzy departamentów poszczególnych ministerjów, liczni przedstawiciele sfer gospodarczych i wielkiego przemysłu. Zarząd miasta reprezentował Wiceprezydent Kulski, świat naukowy Rektor Politechniki Warszawskiej Prof. Warchałowski, Prof. Ponikowski i Prof. Wolfke.

Po powitaniu obecnych przez przewodniczącego zebrań Prezesa Komitetu budowy Inż. Cz. Klarnera, szczegółowe sprawozdanie z prac Komitetu Budowy złożył Dyrektor Muzeum Inż. K. Jackowski, przedstawiając m. in. zebranym rysy planu finansowego i oczekiwany udział w kosztach budowy gmachu ze strony przemysłu, zarządu m. Warszawy oraz Skarbu Państwa.

Szczegóły dotyczące się wyboru placu pod budowę gmachu referował członek Komitetu Prof. B. Pniewski.

Krótkie deklaracje, wyrażające pełne uznanie dla organizatorów Muzeum oraz gotowość zaoferowania niezbędnych materiałów do budowy projektowanego gmachu złożyli

w imieniu przemysłu żelaznego gen. dyr. B. Grodziecki, ceramicznego — prezes inż. Dziedziul, przemysłu cementowego — prezes Holenderski, przemysłu drzewnego — dyr. Czerwiński, przemysłu szklanego — prezes Smyjewski, przemysłu węglowego — Prezes Unji Gen. Dyr. Min. A. Ciszewski.

Prezes Komitetu Budowy Inż. Cz. Klarner zreasumował wyniki posiedzenia, jako bardzo ważny etap w realizacji idei budowy Muzeum.

Członkowie Komitetu Budowy gorąco dziękowali P. Prezydentowi R. P. za dostojną pieczę i wielką życzliwość, stale okazywaną organizatorom Muzeum w ich trudnej i ciężkiej pracy nad rozbudową tej pożytecznej i niezbędnej placówki społecznej

„BEZPIECZEŃSTWO I HIGIENA PRACY”

Pod powyższym tytułem ukazuje się od kwietnia 1933 r. dwumiesięcznik, poświęcony walce z wypadkami i higienie przemysłowej. Pismo pozostaje w ścisłym kontakcie z „Kolem Inżynierów Bezpieczeństwa Pracy” przy stowarzyszeniu Techników w Warszawie. Redaktorem jest p. inż. M. Rzęcki.

Pożądane jest, aby pismo to znajdowało się w każdej fabryce.

Redakcja mieści się w Warszawie, Żórawia 27.

INSTRUKCJA DLA BIEGŁYCH DO SPRAW PODATKOWYCH

Nakładem Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie ukazała się w druku broszura p. t. „Prawa i obowiązki biegłych do spraw podatkowych”, posiadająca charakter instrukcji, opartej na obowiązujących przepisach ordynacji oraz instrukcji podatkowej

Broszura zawiera w treści rolę biegłych w postępowaniu podatkowym, powoływanie i zakres działania biegłych, oraz ich odpowiedzialność karną.

Cena egzemplarza wynosi 70 gr. i jest do nabycia w Izbie Przemysłowo-Handlowej w Warszawie. Wiejska 10.

WYCIECZKA DO NEW-YORKU

Polsko-Amerykańska Izba Handlowa zawiadamia o wycieczce do New-Yorku polskim statkiem motorowym „Piłsudski” w związku z jego inauguracyjną podróżą do Ameryki.

Wszelkich informacji udziela biuro Izby w Warszawie Nowy-Świat 72 tel. 6 26-62 od 9—15.

APEL O OFIARY

Od komitetu Obywatelskiego „XI Marszu Szlakiem Kadrowki”, otrzymaliśmy apel wzywający do składania datków na cel uświetnienia uroczystości obchodu sierpniowego „Marszu Szlakiem Kadrowki”, który w tym roku będzie pierwszym po zgonie Marszałka ś. p. Józefa Piłsudskiego.

Ofiary należy składać do Komunalnej Kasy Oszczędności m. Krakowa. Konto czekowe P. K. O. Kraków nr 410 000.

Ceny metali według notowań giełdy londyńskiej w dn. 31. VII. 1935 r. w złotych po kursie dnia za tonnę metr.

Aluminium . . . . . —	Miedź standard 808
Antymon . . . . . —	Ołów miękki 390
Cyna standard 6034	Nikiel . . . . . —
Cynk hutniczy 368	Rtęć 8901
Miedź elektrolityczna 896	Srebro za 1 kg. 106

Na rynku londyńskim w bieżącym tygodniu ceny metali kształtowały się, w porównaniu z ostatnimi notowaniami, następująco: podniosły się metale: ołów o ok. 7%, cynk o ok. 2,5%, i cyna o ok. 1%; spadły natomiast: miedź elektrolityczna o ok. 3%, miedź standard o ok. 2,5% i rtęć o ok. 1%. Srebro bez zmiany. Aluminium, antymonu i niklu nie notowano.